

ПОТОМ БІЖ ГЕНДЕРЧ

посібник з протидії маніпуляціям

ЗМІСТ

Інтродукція

3

1. Жінки у війську

4-8

1.1 Жінки і мобілізація: що зміниться з 1 жовтня	4
1.2 Жінки в ЗСУ: що змінилося за останні роки	5
1.3 «Військовий облік не дорівнює мобілізації»: чому восени не всі жінки підуть до армії	5
1.4 «Спіть спокійно»: як у заяві міністра оборони про відтермінування військового обліку для жінок не обійшлося без стереотипів	6
1.5 Військовий облік для жінок: обов'язковий для медпрацівниць, за бажанням – для всіх решта	6
1.6 Ярина Черногуз: «Жінка в армії зазнає випробувань, чи готова прийняти свою роль у патріархальному сенсі»	7
1.7 Потреби жінок на війні як і в чоловіків, тільки послуги мають бути гендерно орієнтованими	7
1.8 Забезпечення бійчинь засобами гігієни: чому це важливо в Україні	8
1.9 «Проблема не в красі, а в тому, чи можеш ти в цьому одязі нормально рухатися»: про жіночу військову форму	9

2. Українки за кордоном

10-15

2.1 Біженці та домашнє насильство: чому не потрібно мовчати	10
2.2 Українки – про пошуки роботи за кордоном: «Ми тікали не від бідності, а від війни»	11
2.3 Як проросійська пропаганда формує стереотип про українських біженок, які «розбивають сім'ї у Європі»	12
2.4 «Хто про жінок говорить, да?»: як українські чоловіки розповідають про подвиг дружини під час війни	12
2.5 Хамство та проблеми з алкоголем: як російська пропаганда оббрехує українських біженців та біженок	13
2.6 Фото з паспортом та оренда житла через популярний туристичний сервіс: як біженкам та внутрішнім переселенкам не потрапити у шахрайські схеми	13
2.7 Підміна понять: допомога українським біженцям знищує туристичну галузь Ірландії	14
2.8 «Ходять ресторанами і просять знижок»: путін оббрехав українських біженців	14
2.9 Як українці в Україні ставляться до біженців за кордоном	15

3. Торгівля людьми

16-17

3.1 Бути на зв'язку і домовитися про кодове слово: як уберегтися від торгівлі людьми	16
3.2 Як українки ризикують стати жертвами торгівлі людьми та бути втягнутими в проституцію	17

4. Емоційне та фізичне насильство

18-21

4.1 «Привіт, чому не відписуєш?»: чому сталкінг – це не залицяння	18
4.2 Як «порадники» перекладають відповідальність на жінок за сексуальне насильство під час війни	19
4.3 «Поменшало випадків домашнього насильства»: чому ця фраза оманлива	20
4.4 Не завжди золото: про що мовчать чоловіки під час війни і чому це варто змінювати	20
4.5 Сексуальне насильство під час збройного конфлікту: чому вцілілі мовчать	21

5. Міти навколо гендера

22-27

5.1 Міти про Стамбульську конвенцію: про що вона насправді	22
5.2 Вулиці 8 березня: дерадянїзувати чи залишити	23
5.3 Козаки, «красуні-захисниці» та свято для всіх: кого пропонують вітати 14 жовтня українські бізнеси	23
5.4 Міт про Березину та чому йому не місце в новинах про воїнок	24
5.5 Не хвороба. Не потребує лікування: чого не знає очільник білоруського Червоного Хреста про гомосексуальність	25
5.6 «У 25 закладають за комір на рівні з чоловіками»: Качинський знайшов винних у низькій народжуваності в країні	25
5.7 Сексизм у висловлюваннях: як українці перестають це толерувати	26
5.8 ЛГБТ-люди в ЗСУ: чим маніпулює росія	27
5.9 Від фільтрації до депортації: як гендер і вік впливають на ставлення російських окупантів до полонених українців	27

6. Медіаграмотність та присутність теми гендеру у медіа

28-29

6.1 Віагра для окупантів щоб гвалтувати цивільних: як окремі медіа перекрутили слова представниці Генсека ООН	28
6.2 Видимість жінок у медіа: що змінилося з війною	29
6.3 Петиції про заборону абортів в Україні: чому це погана ідея	29

Інші активності та команда проекту

30-32

ІНТРОДУКЦІЯ

Спецпроект “По той бік гендеру” створено в рамках інформаційної кампанії Інституту розвитку регіональної преси “По той бік новин”. Метою проекту є подолання упереджень щодо служби жінок в армії, протидія фейкам та маніпуляціям, заснованим на гендерних стереотипах, виявлення дезінформації та шахрайських схем, спрямованих на українок-біженок, складання переліку основних маніпуляцій, пов'язаних з їхнім працевлаштуванням та облаштуванням побуту на новому місці.

В умовах інформаційної війни спростування фейків та маніпуляцій на гендерну тематику набуває особливого значення. Тому основними цілями проекту є викорінення гендерних упереджень в армії, прищеплення критичного мислення та навичок, необхідних для своєчасного виявлення фейків та маніпуляцій в цьому полі, аналіз дотримання рівності між жінками та чоловіками-товаришами по службі; також навчання українок-біженок самостійно та своєчасно виявляти підозрілі схеми працевлаштування, відстоювати свої права в державних органах країни, до якої прибули, та перед працедавцем, запобігання злочинам проти жінок-біженок, захист їхніх прав, роз'яснення обов'язків у країні-перебування. І понад усе - спростування фейків і маніпуляцій, які стосуються військовослужбовиць, біженок,

теми психологічного, фізичного та домашнього насилля тощо.

У межах проекту підготовлено 30 фактчекерських текстів та 8 статей-лонгвідів. У цій брошурі вони представлені у вигляді анотацій, поділених на тематичні блоки: жінки у війську, українки за кордоном, торгівля людьми, емоційне та фізичне насильство, міти навколо гендера та медіаграмотність.

Серед головних заходів, проведених в рамках проекту “По той бік гендеру”, було створення циклу дописів у соцмережах на сторінках проекту «По той бік новин», який складається з роз'яснювальних текстів у доступній широкому загалу формі, а також створення мемів та ілюстрацій до кожного з текстів та дописів; розробка алгоритму дій, який через певні маркери допомагає виявити можливі ризики; складання онлайн-тестів, проходження яких на практичних прикладах закріплює раніше отримані знання та навички; проведення вебінару в формі лекції фахівця для всіх зацікавлених осіб; розміщення всіх напрацьованих матеріалів на сайті проекту “По той бік новин”, що полегшує подальший доступ до них; сприяння поширенню тематичних експертних матеріалів; протидія аудиторії, яка агресивно налаштована проти фемінітивів та відмови «усталених ролей» жінок та чоловіків.

Завдяки реалізації проекту вдалося досягти очікуваних результатів: провокування дискусій у соцмережах і ЗМІ; повторення наших меседжів лідерами думок; консолідації однодумців та формування згуртованого кола для оперативного вирішення поточних проблем та задач; комунікації із пресслужбою ЗСУ, тероборони, поліції та інших залучених державних органів; та створення електронної FAQ-брошури.

Аудиторією проекту, за результатами статистики головного майданчику проекту – фейсбук-сторінки, є переважно жінки (66%), середній вік яких – 25-34 років. Найбільша кількість читачок поза межами України проживає в Польщі – саме туди переїхала найбільша кількість українок, рятуючись від війни. В межах України найбільше читачів після Києва проживає у Львові – місті, куди чи найбільше перемістилося людей з усіх куточків України.

Проект також зосередився на збільшенні частки чоловічої аудиторії, оскільки рівність – це про обидві статі.

До того ж, активну участь у поширенні меседжів проекту та обговоренні матеріалів брали підписники-журналісти, а також сторінки видань, що потенційно спонукало їх до самостійного висвітлення гендерної проблематики.

Проект “По той бік гендеру” реалізується за сприяння «Проекту підтримки Дія», що впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні та фінансується Швецією.

Жінки у війську

У розділі “Жінки у війську” зібрано матеріали, присвячені темам призову, стереотипам, які досі панують як у армійському середовищі, так і серед публічних осіб, медіа та споживачів інформації, адаптації жінки-військовослужбовця до польових умов, а також ставлення суспільства до жінок у військовій формі. Ці матеріали покликані розвінчати міти та спростувати упередження в суспільстві щодо військової професії серед жінок, а також позбавити страхів тих жінок, що потрапили у пастку російської пропаганди і замість того, аби шукати спростування, повторюють пропагандистські наративи щодо призову, сіючи паніку.

Стаття

1.1

Жінки і мобілізація: що зміниться з 1 жовтня

Матеріал опубліковано: 6 липня 2022
Авторка: Альона Маліченко

У зв'язку з темою військового обліку для жінок у медіапросторі почала з'являтися певна не підтверджена інформація щодо обмеження виїзду жінок закордон та інших нюансів процедури взяття на військовий облік. Тож, згідно із законодавством, обов'язковому обліку підлягають лише жінки певних професій і спеціальностей від 18 до 60 років без протипоказань за станом здоров'я. Перелік професій затверджено наказом Міністерством оборони №313. Коли жінка ставатиме на облік – її або визнають придатною для військової служби, або вона отримає відстрочку від призову. Якщо жінка придатна і її поставили на військовий облік, вона отримує статус «військовозобов'язана». Взяття на облік – це ще не мобілізація, а перебування в запасі Збройних сил. Але законні підстави для мобілізації у разі потреби військовозобов'язаних

жінок на рівні з чоловіками є, оскільки Закон «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» не розділяє військовозобов'язаних за статтю. На сьогодні представники Міноборони кажуть, що ЗСУ немає потреби в примусовій мобілізації. Відповідно, жодних обмежень, пов'язаних з мобілізацією, для перетину жінками кордону немає і не планується. Нині в Україні діє воєнний стан, під час якого військовозобов'язаним заборонено покидати межі країни. Якщо воєнний стан продовжать, то і заборона продовжиться. Якщо обов'язковий військовий облік для жінок буде введено в дію, заборона стосуватиметься як чоловіків, так і жінок, але не всіх, а тільки військовозобов'язаних. Виключення, які дозволяють перетинати кордон, так само стосуються і чоловіків, і жінок.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02ek3G67drd3on2U6uY4SABA KY5oqxQ4aurEhavCfmvCWIR2rqv4o2X9AsSgBqb4ZI>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

13 678

Охоплення допису:

13 354

Взаємодія з дописом:

1 316

Жінки в ЗСУ: що змінилося за останні роки

Матеріал опубліковано: 13 липня 2022

Авторка: Ірина Небесна

Попри те, що станом на початок липня 2022 року у Збройних силах України працюють понад 40 тисяч жінок (щонайменше 15,3% від всіх працівників ЗСУ), представники державних установ та публічні особи досі періодично дозволяють собі коментарі та висловлювання щодо «нежіночості військової служби». З 2014 по 2021 рік кількість військовослужбовиць у Збройних силах зросла удвічі. Відповідно до звіту «Стан реалізації у ЗСУ гендерної політики держави», станом на кінець 2019 року, жінки склали понад 10% від загальної чисельності особового складу, залученого до виконання завдань в операції Об'єднаних сил, а серед миротворців кожною двадцятою була жінка. До грудня 2021 року статус учасниць бойових дій отримали 16,7 тисячі українських

жінок-військових.

Для прикладу в США відсоток жінок на військовій службі складає близько 17%, у Польщі - 8%, а у Ізраїлі - де служба в армії є обов'язковою для обох статей - 40%.

В Україні жінки отримали право посідати такі ж посади та отримувати аналогічні військові звання, що й чоловіки, лише у 2018 році. Коментуючи цю ситуацію, заступниця міністра оборони Ганна Маляр зауважила, що «збройні сили, як і будь-яка структура чи галузь, - це відображення суспільства загалом; якщо в соціумі є упередження щодо «жіночого» та «чоловічого», то в армії це буде також».

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02H5FSmp9SwcONvSgZxcBOJq pL1KqZoNSV1SzwkqTrWWzTkNoQJHqZLuGmGt9U3znI>

Інформація по охопленню
посту для візуалізації:

Post impressions:

14 841

Охоплення допису:

14 228

Взаємодія з дописом:

579

«Військовий облік не дорівнює мобілізації»: чому восени не всі жінки підуть до армії

Матеріал опубліковано: 18 липня 2022

Авторка: Наталка Сіробаб

На початку липня у соцмережах почали ширити інформацію, нібито жінкам, які стануть на військовий облік, заборонять виїжджати за кордон під час дії воєнного стану. Насправді, зараз окремої законодавчої норми, яка б обмежувала пересування жінок, немає, а Міністерство оборони України спростувало інформацію про примусову мобілізацію жінок та обмеження для них щодо перетину кордону. 17 грудня 2021 року набрав чинності наказ Міністерства оборони, що розширив перелік професій для жінок, які мають стати на військовий облік. Цей список зчинив справжній ажіотаж, адже, відповідно до нього, практично всі жінки мали йти до військкомату. Згодом Міноборони оприлюднило нову редакцію закону,

де залишили 6 професій та 14 спеціальностей, за якими мали брати на військовий облік, серед них: хімія та інженерія, біологія, телекомунікації та радіотехніка, комп'ютерні науки, метрологія, харчові технології, медична та психологічна реабілітація, облік і оподаткування, маркетинг, менеджмент, банківська справа, страхування, видавництво та поліграфія тощо.

До того ж, взяття на військовий облік не дорівнює мобілізації. Якихось додаткових зобов'язань чи загрози того, що всі жінки підуть на службу, це не передбачає. А 14 липня цього року Генштаб ЗСУ заявив, що жінок в Україні братимуть на військовий облік лише за їхньою згодою.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid0UYLzK74JE3abUFSUTgw4W6a BuQKhbSKNFNHwkoFqg6YBGn37axYyFFF7qsY2a27nI>

Інформація по охопленню
посту для візуалізації:

Post impressions:

11 491

Охоплення допису:

10 985

Взаємодія з дописом:

451

«Спіть спокійно»: як у заяві міністра оборони про відтермінування військового обліку для жінок не обійшлося без стереотипів

Матеріал опубліковано: 21 вересня 2022

Авторка: Ірина Небесна

Міністр оборони Олексій Резніков, коментуючи відтермінування взяття жінок на військовий облік, сказав: «Я хочу передати жінкам, які не хочуть добровільно йти служити: спіть спокійно, виховуйте дітей, підтримуйте своїх чоловіків, синів. А жінкам, дівчатам, які служать, – величезне дякую».

Важко уявити, щоб чоловікам, які з певних причин не є військовозобов'язаними, сказали щось на кшталт «якщо не служите, то будуйте дім, садіть дерево, народжуйте сина». Але нагадати жінкам про виховання дітей та підтримку чоловіків – це чомусь досі є нормальним.

Те, що турбота про родину лежить все ж переважно на жіночих плечах – це факт. У 2020 році думку про те, що дбати про дім та родину – головне завдання жінки, підтримували 83%

опитаних українців. Водночас 68% погоджувалися, що жінки мали менше свободи саме через сімейні обов'язки. І це варто змінювати.

Сотні тисяч жінок, які залишилися в країні, продовжують ходити на роботу та платити податки. Тисячі з них волонтерять, шукають за кордоном спорядження та медзасоби для військових обох статей. Вони піклуються не лише про своїх і чужих чоловіків, які воюють, а й про жінок, які роблять те саме. До того ж, на середину літа 2022 у ЗСУ служили 38 тисяч жінок, а разом з цивільними співробітниками ЗСУ – це більше 50 тисяч. За цим показником Україна є на рівні лідерів серед країн-членів НАТО.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02Y93J2bRLfygrgwhRlXKQXT4e3FT6VHtqpRZy2534yNxYvYK6S6sPjHt58gFT3JUHI>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

6 960

Охоплення допису:

6 884

Взаємодія з дописом:

401

Військовий облік для жінок: обов'язковий для медпрацівниць, за бажанням – для всіх решта

Матеріал опубліковано: 7 жовтня 2022

Авторка: Ірина Небесна

Обов'язковим військовий облік буде для жінок, які мають медичну освіту. Решта ж можуть ставати на нього з власної ініціативи, – відповідний законопроект №6482 в цілому ухвалили 297 народних депутатів 7 жовтня. Водночас за словами голови Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександра Завітневича, Наказ Міністерство оборони України щодо переліку необхідних спеціальностей може змінюватися. Обов'язковим взяття на військовий облік залишилось для жінок медичних професій. Мова йде про тих, які «придатні до проходження

військової служби за станом здоров'я та віком – 18-60 років – і закінчили заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність».

За словами представника міністерства оборони всі медики, які від 24 лютого стали на облік, зробили це добровільно, і додаткової потреби у медпрацівниках у ЗСУ наразі немає. Нагадаємо, загалом – цивільних і військових працівниць у Збройних силах нараховується понад 50 тисяч.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02QqdetrK7P6uTrteBuBaymQ8tvsFxLd4ZbVBRY46dtVVJ2WkAMtpMdiFHZTdfduXBI>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

8 601

Охоплення допису:

8 417

Взаємодія з дописом:

268

Ярина Черногуз: «Жінка в армії зазнає випробувань, чи готова прийняти свою роль у патріархальному сенсі»

Матеріал опубліковано: 3 листопада 2022

Авторка: Наталка Сіробаб

Ярина Черногуз, позивний «Яра», – парамедикиня та розвідниця 140-го окремого батальйону командування морської піхоти Військово-морських сил Збройних сил України, входить до 100 найвпливовіших жінок України за версією журналу «Фокус» поділилась з проєктом своєю філософією війни і способами подолання гендерних стереотипів.

Зокрема, за її словами скрізь є чоловіки – і в українському суспільстві, і в армії – які переконані, що жінці на війні не місце, нема чого робити в бойовому підрозділі. У ЗСУ взагалі часто трапляється, що жінок сприймають як потенційну

загрозу. Більшість чоловіків вважає, що дівчина швидко завагітніє і втратить місце, або просто фліртуватиме й відволікатиме від виконання завдань.

У матеріалі, доступному за посиланням можна прочитати повне інтерв'ю з Яриною, де вона розповідає про те, як заважилась на контракт, особливості роботи у розвідці, де перебувала з початку війни, дипломатичну місію в США, жіночу військову форму тощо.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid0htm7Az7nj8QE6awtzom6FTaz9dkncYVzNDWAG5RdxynmBoE2DjDSK5UzUY69qwURI>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

8 897

Охоплення допису:

8 316

Взаємодія з дописом:

679

Потреби жінок на війні як і в чоловіків, тільки послуги мають бути гендерно орієнтованими

Матеріал опубліковано: 5 листопада 2022

Авторка: Наталка Сіробаб

Із початком бойових дій на Сході виявилось, що в українській армії жінкам доступна хіба що робота кухарки, швачки, у кращому разі – медицині. Багато дівчат служили на бойових посадах, а в документах були записані обслуговувальним персоналом. Це помітила аеророзвідувальниця та ветеранка Марія Берлінська й ініціювала соціологічне дослідження, яке мало визначити кількість жінок на війні, їхні потреби та виклики. Згодом це все переросло у велику, інформаційну, правозахисну кампанію «Невидимий батальйон», а пізніше – у потужний жіночий ветеранський рух. Місія ГО «Жіночий ветеранський рух» – розбудова демократичного суспільства на досвіді сильних жінок, які відстоюють свої права. У партнерстві з «Невидимим батальйоном» вони

впроваджували інструкцію з протидії сексуальним домаганням спільно з Генштабом та Юридичною сотнею.

Одним із основних напрямків роботи об'єднання була психологічна реабілітація та консультація ветеранок. Спільнота впроваджувала навчальні програми та працювала в напрямку адвокатування. Також активістки Жіночого ветеранського руху відкрили школу соціального підприємництва для ветеранок, адже одна з основних потреб жінок, які повернулися з війни, – фінансова незалежність. Громадська організація відстоює права жінок як у цивільному житті, так і всередині армії.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02Vx3JaEwAaU2hegYDWWYGbGL6r2XMPyjaW9THUFDfKnRk2Kratw1YmdPSJ9ccbs1x8I>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

8 601

Охоплення допису:

8 417

Взаємодія з дописом:

268

Забезпечення бійчинь засобами гігієни: чому це важливо в Україні

Матеріал опубліковано: 15 листопада 2022
Авторка: Ірина Небесна

9 листопада на сайті Офісу президента з'явилася петиція Влади Сірко щодо проблем, з якими стикаються жінки-військові, які служать у ЗСУ. Вона зокрема стосується забезпечення захисниць необхідними засобами особистої гігієни та військовою формою (що зараз повністю лежить на плечах волонтерів). Ініціаторка петиції наголошує: жінки-військові змушені купувати потрібні засоби або своїм коштом, або звертатися за допомогою до волонтерів. «Хочу зазначити, що це є базовими потребами, які необхідні кожній жінці. Проте у захисниць, які знаходяться на бойових позиціях,

немає можливості придбати все необхідне», – йдеться в тексті.

Влада Сірко також пропонує, аби при силових структурах створили спеціальний орган, який сприятиме гендерній рівності у ЗСУ. Як приклад наводить Міжнародний офіс радника з гендерних питань при НАТО. Адже у військових силах НАТО станом на 2019 рік 12% особового складу становили жінки. Їхні потреби озвучували, аби зробити службу більш ефективною.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid0FyakLnZLeB5xFJC8FB08E69FLDAPqnnkPDbX2TRLAFMZJQoEk8AWS2L3R36kenV8I>

Інформація по охопленню
посту для візуалізації:

Post impressions:

18 289

Охоплення допису:

17 389

Взаємодія з дописом:

991

КОМЕНТАРІ

Топовий прихильник

Віталій Бричка

Погоджуюсь з кожним словом!

Валентина Клименко

Актуальний текст, слушні зауваження. 👍

Настя Литвин-Ремеле

Класні ви 😊

Українки за кордоном

На сьогодні за межами України залишається близько 4 мільйонів українців, більшість з яких - жінки з дітьми та люди старшого віку. Тема українських біженців не була обділена увагою медіа, та на жаль, і тут не обійшлося без стигматизації та певної мітотворчості. Матеріали у цьому тематичному блоці стосуються питань працевлаштування біженок за кордоном, небезпек, проблем та специфічного ставлення, з яким їм довелось зіштовхнутись. Метою проєкту "По той бік гендеру" у контексті теми біженців було розвінчання пропагандистських наративів та надання можливості висловитись та поділитись досвідом - як позитивним так і негативним - українкам, які вимушено опинились за кордоном.

Стаття **2.1**

Біженці та домашнє насильство: чому не потрібно мовчати

Матеріал опубліковано: 14 вересня 2022
Авторка: Ірина Небесна

Через війну кількість звернень щодо домашнього насильства начебто зменшилася – удвічі. Однак, як стверджують у неурядовій організації у сфері захисту прав жінок та дітей «Ла Страда-Україна», це зовсім не означає, що самих випадків поменшало. Люди просто почали звертатися менше з багатьох причин, а ще їх тепер важче фіксувати.

Станом на 7 вересня в країнах Європи досі перебуває понад 7 млн біженців з України, з них 4 млн – на обліку щодо тимчасової допомоги. 90% біженців – це жінки та діти. Так, лівова частка постраждалих від домашнього насильства – це справді жінки (близько 80%) та діти, бо найчастіше кривдять тих, хто з певних причин не можуть себе захистити і/або залежні від інших осіб.

Серед головних причин, чому постраждалі вирішують не звертатись по допомогу, є

применшення проблеми домашнього насильства у порівнянні з війною, залякування депортацією чи позбавленням батьківських прав з боку кривдників та незнання мови. Однак, в більшості країн ЄС є універсальний телефонний номер екстреної служби допомоги – 112. Там працюють оператори, які знають українську мову та можуть оперативно допомогти чи підказати, що потрібно зробити, аби захистити себе від домашнього насильства. Не варто також вірити маніпуляції кривдника - Стамбульська конвенція регулює захист біженців/біженок від домашнього чи гендерно зумовленого насильства.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02zcXxG6zbYoJo5t7g5vg0Qg5uLL9gAv1z4Bn6d3eR2pghtmgybHeFWaKgUGyrDTGml>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

7 834

Охоплення допису:

7 540

Взаємодія з дописом:

140

Українки – про пошуки роботи за кордоном: «Ми тікали не від бідності, а від війни»

Матеріал опубліковано: 16 вересня 2022

Авторка: Наталка Сіробаб

Від початку повномасштабного вторгнення близько 6,5 мільйона українців змушені були рятуватися від війни та залишити Батьківщину. Більшість із них – жінки та діти. На жаль, громадян нашої держави за кордоном сприймають як дешеву робочу силу. Це наслідки закоренілого стереотипу, що Україна – країна заробітчан.

«Українки не хочуть збирати полуницю» – такими були перші шпальти польських газет на початку повномасштабного російського вторгнення. І насправді це дивно в XXI столітті, що під час пошуку роботи для біженок не звертають уваги на їхні компетенції та знання іноземної. Жінки, які були вимушені покинути країну, діляться своїм досвідом влаштування на роботу і проблемами із якими довелось зіштовхнутись: пропозиціями низькокваліфікованої роботи, незважаючи на попередній досвід роботи і знання мов, обмеженість вибору (що забезпечують соціальні центри працевлаштування) – що свідчить про те,

що колишні алгоритми прийняття біженців застаріли й не працюють сьогодні належним чином.

Проте є і позитивні приклади, коли сервіси з працевлаштування навпаки не могли запропонувати людині будь-що з огляду на її компетенції, і намагались підібрати найвідповідніші варіанти, а також можливість відвідувати мовні курси (що, очевидно, збільшує вірогідність знаходження гідного місця роботи). З досвіду українських біженців можна висувати, що під час пошуків роботи за кордоном багато важить знання мови. І хоча українки вдячні країнам, які їх прихистили, але очевидно, що фокус уваги українських та закордонних правозахисників має зміститися з того, скільки українців та українок отримали роботу, на те, ким саме вони працевлаштувалися.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02JM5QRHdJCmwwk5YQB4VxJvu4kWyvTNBEyzUPteUBHrriE3VdRwpaG5GE1F42rsK8I>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions

11 129

Охоплення допису:

10 468

Взаємодія з дописом:

588

СТРИМКЕ КАР'ЄРНЕ
ЗРОСТАННЯ
УКРАЇНСЬКИХ
БІЖЕНОК: ВІД
ПОЛУНИЦЬ
НА ЗЕМЛІ ДО
АБРИКОСІВ
УГОРІ

Хамство та проблеми з алкоголем: як російська пропаганда оббріхує українських біженців та біженок

Матеріал опубліковано: 2 листопада 2022
Авторка: Ірина Небесна

У російських «ЗМІ» час від часу з'являються начебто переклади матеріалів європейських видань про те, які невдячні українські біженці, яка хамська їхня поведінка і як вони зловживають гостинністю. Але чи справді саме про це пишуть ці медіа?

Станом на 4 жовтня в країнах Європи зареєстровано 4,2 млн українських біженців, з них 90% – жінки та діти. Тож передусім усі ці пропагандистські історії спрямовані на те, щоб ускладнити життя саме їм. Наприклад, такі тексти спекують на питанні готовності європейців допомогти українцям і їхніх очікуваннях, які відрізнялись від реальності,

до чого європейцям варто бути морально готовим. Також, є приклад публікації у французькому медіа, яка стосувалась критики французами уряду, який обіцяв допомогти, якщо українським сім'ям доведеться перебувати в країні більш тривалий час ніж три місяці, однак російська пропаганда змалює це як “шкодування” французів через те, що згодні допомогти. Подібне трапляється і у інших “перекладах” іноземної преси від російських медіа.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid038MQ8LRE2pAPbBcG9puMnYb8GmjdB9mJecQorgqHirY8TfrnY72vuZ8a9BDZ2Vkwsl>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

9 038

Охоплення допису:

8 878

Взаємодія з дописом:

646

Фото з паспортом та оренда житла через популярний туристичний сервіс: як біженкам та внутрішнім переселенкам не потрапити у шахрайські схеми

Матеріал опубліковано: 4 листопада 2022
Авторка: Ірина Небесна

Від початку повномасштабного вторгнення мільйони українок та українців, які рятують свої родини від війни, шукають в оренду житло як в Україні подалі від фронту, так і за кордоном. Шахраї знайшли спосіб нажитися і на цьому горі. Одна з найбільш популярних схем, це «фото з паспортом» начебто орендодавця. Шахраї пишуть оголошення про те, що здають житло. Коли ж ви до них звертаєтеся, просять скинути завдаток начебто для бронювання квартири чи будинку. Щоб убезпечити себе. Взамін надсилають вам своє фото з паспортом у руках, де чітко видно: це документ саме тієї людини, яка його і тримає, – обличчя на світліні документа таке ж, як і в людини, що його тримає. Ви

надсилаєте гроші. І все. Людина зникає. Чи не боїться «орендодавець», що його впізнають по фото, яке він чи вона надіслали? Ні, бо це чуже фото.

Біженки та українки, які ще до повномасштабного вторгнення переїхали за кордон, розповідають про шахрайство, відоме вже не перший рік, в якому використовують сервіс TripAdvisor. Вони зі свого досвіду радять: спершу оглянути житло, отримати ключі від нього, підписати договір і лише тоді оплачувати вартість оренди та кауціону (застава на випадок якоїсь поломки у квартирі чи будинку).

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid0RKGVxhRyMspf81guzdqmaLWCdSU9uU8pNLitCSaRuraiz5xNrHMCdZWAsLS8wTvCl>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

11 194

Охоплення допису:

10 867

Взаємодія з дописом:

362

Підміна понять: допомога українським біженцям знищує туристичну галузь Ірландії

Матеріал опубліковано: 6 листопада 2022

Авторка: Ірина Небесна

Російські пропагандисти перекручують публікації західних медіа, виривають із контексту цитати, змінюють акценти або відверто прибріхують. Це робиться для того, щоб, користуючись авторитетом видання, посягати серед європейців неприязнь до українських вимушених переселенців.

Для більшої правдивості фейкороби навіть лишають посилання на першоджерела. От тільки якщо за ними перейти і прочитати весь текст, ви зрозумієте, що там йдеться про інше.

Проганадисти сподіваються, що ви не знаєте мову, полінуєтеся перевіряти або вдовольнитеся заголовком.

Наприклад, у низці матеріалів оглядачі посилаються на публікацію у виданні The Irish

Examiner, стверджуючи, що через допомогу біженцям страждає туристичний бізнес в Ірландії. Однак в оригінальній статті йдеться про необхідність погоджувати рішення уряду із місцевими підприємцями, і прохання готельєрів не підвищувати їм ПДВ. Жодна людина в статті не критикує допомогу біженцям з України. Найбільша маніпуляція навіть не в тому, ЯК перекручують факти пропагандисти, а в тому, що відбувається підміна понять. Бо проблема туристичної галузі Ірландії не в тому, що є біженці, а чому вони є в Ірландії та інших країнах.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02ff8NKCM9KQJvC8WdpspJ5M2HtXWXJL9XLr1moKN7SpqGhHpzvKGmRx75J4HMCqUol>

Інформація по охопленню
посту для візуалізації:

Post impressions:

7 971

Охоплення допису:

7 971

Взаємодія з дописом:

216

«Ходять ресторанами і просять знижок»: путін оббрехав українських біженців

Матеріал опубліковано: 10 листопада 2022

Авторка: Ірина Небесна

володимир путін днями вкотре поділив українців на «правильних», які змушені були опинитися на території рф, та лівих, які виїхали в Європу.

«Відчуйте різницю між тими людьми, які приїхали з України до нас, і тими, хто знаходяться в Європі. Там ходять ресторанами і вимагають собі знижок, а у нас люди просяться на роботу», – оббрехав він частину біженців.

Насправді ж, наприклад, у Польщі наразі перебуває близько 1,5 млн українських біженців. Відповідно до даних, які наводять аналітики польського «Фінансового оглядача», 50% біженців мають вищу освіту, майже третина знає англійську чи іншу мову, що значно підвищує їхні шанси на польському ринку праці. Автори також пишуть, що 30% вже знайшли роботу, 50% активно її шукають. Наголошують автори також на тому, що третина біженців, які взяли участь в опитування Національного банку Польщі, відповіли, що самі платили за оренду житла. Експерти зазначають, що біженці з України

«намагаються утримувати себе самотужки». У Нідерландах офіційно роботу знайшли 83% біженців з України. Станом на 6 вересня у Німеччині офіційно було близько 1 млн біженців з України. З них роботу вже знайшли орієнтовно 160 тисяч. У Великій Британії станом на серпень знайшли роботу вже 40% українських біженців із близько 100 тис. зареєстрованих. Міністр фінансів Чехії Збинек Станюра, коментуючи допомогу українським біженцям, пояснив, що видатки на них будуть меншими, ніж планувалося, бо «українські біженці швидко включилися в роботу, вони не так обтяжують систему охорони здоров'я, і багато чехів поселяли їх безкоштовно». У вересні, за даними Бюро праці, у Чехії офіційну роботу знайшли понад 120 тисяч українських біженців – третина з 458 тисяч.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02Uz2EioMHZ3FjqMyQgWl4gG7b9YHWppquNrcDyP4MLNt74Lf4fcpdAEpAMv3rhf4BI>

Інформація по охопленню
посту для візуалізації:

Post impressions:

14 436

Охоплення допису:

14 148

Взаємодія з дописом:

535

Як українці в Україні ставляться до біженців за кордоном

Матеріал опубліковано: 19 листопада 2022
Авторка: Ірина Небесна

Як би російська пропаганда не намагалася поляризувати українське суспільство наративами про біженців, які «виїхали і насолоджуються життям» та «ходять ресторанами», українці, які залишилися в країні, з розумінням ставляться до їхнього вибору. Такими є результати опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології. Якщо ж проаналізувати результати опитування, уявлення про те, що жінки повинні рятувати дітей та батьків, а чоловіки – воювати все ж значно програє розумінню, що кожен має право вибору на збереження життя та здоров'я. Звісно, уявлення про «жіночі» та «чоловічі» соціальні ролі все ж є – про це свідчить різниця у відповідях щодо ставлення до вибору виїхати жінки з дитиною та чоловіка призовного віку. Однак факт: від 75 до 90% опитаних українців підтримують вибір біженців, незалежно від

гендерних стереотипів. Як коментують результати опитування у самому інституті, для біженців може бути проблемою саме те, як їх сприймають ті, хто залишилися в країні під час великої війни. Це вони також враховуватимуть, коли захочуть повертатися. «Результати опитування свідчать, що ставлення [до біженців] досить нормальне, що створює тло для повернення, коли будуть належні умови. Наратив, що українці в Україні щиро чекають на повернення своїх співгромадян, має транслюватися на різних рівнях і для різних аудиторій. Це мають розуміти ті українці, які зараз проживають на території України. І також це мають розуміти й відчувати українці за кордоном», – пояснюють у КМІС.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbidOrMztuTuaXGsLkoiPZKuJxWFXtbhvkpZgAamQ1boPP6DKbHNwu5hHCFThDosenSX6I>

КОМЕНТАРІ

Антоніна Медведчук

Нормальні джерела! Гідний контент! Актуально, чітко, круто, пишть ще! Якщо треба, ілюстрацій підкинемо

Єлизавета Марцинюк

Дякую вам за якісний матеріал ❤️

Торгівля людьми

Виїзд за кордон великої частини населення, яку у контексті питання торгівлі людьми вважають особливо вразливою - жінок та дітей, загострила необхідність говорити про цю небезпеку і працювати у напрямку підвищення обізнаності щодо потенційних загроз. Необхідність пошуків роботи за кордоном та поспішний виїзд з країни у стресовій ситуації можуть бути причиною послаблення пильності біженців, та водночас активізації зловмисників.

Матеріали у цьому тематичному розділі стосуються передовсім окреслення потенційних ризиків, а також порад, як уникнути небезпечних ситуацій.

Стаття **3.1**

Бути на зв'язку і домовитися про кодове слово: як уберегтися від торгівлі людьми

Матеріал опубліковано: 26 вересня 2022
Авторка: Ірина Небесна

З виїздом 6,5 мільйонів українців та українок лише у країни Європи, та вивезенням до 1,6 млн українців на територію росії, питання торгівлі людьми актуалізувалось як ніколи. Правозахисники вже фіксують випадки, коли порушення стосуються так званих гостей (hosts) – людей, які приймають у себе біженців. Актуальним залишається і трудове та сексуальне рабство. Зокрема, якщо людина чи родина, яка приймає біженців, перекидає на них (безкоштовну) роботу по господарству, це вже про торгівлю людьми. Наприклад, відомі випадки, коли люди, які приймають у себе біженок з України, потім використовують їх як хатніх робітниць чи перекидають на них догляд за кимось із членів родини. Про це необхідно одразу ж повідомляти на гарячі лінії із протидії торгівлі людьми (наприклад, за універсальним номером екстреної допомоги, який діє в багатьох країнах ЄС - 112).

Серед основних правил, яких варто дотримуватись, аби забезпечити себе: не віддавати нікому своїх документів, завжди повідомляти близьким куди ви їдете, домовитися із близькими про кодове слово, аби у надзвичайній ситуації безпечно для себе повідомити про загрозу, мати при собі номери телефонів українського посольства, якщо ви за кордоном.

Попри те, що жінки справді у найбільшій групі ризику торгівлі людьми, це не означає, що чоловікам немає про що турбуватися, адже вони зазвичай «відповідають за статистику» щодо трудового рабства. Коли, наприклад, їдуть працювати на будівництво, а там у них відбирають документи і люди в прямому сенсі працюють лише за їжу.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid027Td7cE7JXjsEF5u1E8YuTsEPV0DtDXpDtZotDUWDXDyY19LPoyOwcM7mtYzm1HFFI>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

9 292

Охоплення допису:

8 966

Взаємодія з дописом:

185

Як українки ризикують стати жертвами торгівлі людьми та бути втягнутими в проституцію

Матеріал опубліковано: 28 вересня 2022

Авторка: Наталка Сіробаб

За тлі масового виїзду дівчат через повномасштабне російське вторгнення фіксують зростання кількості українок у проституції за кордоном. Біженки належать до найбільш вразливої категорії людей. За світовою статистикою, до 20% жінок, які залишають свою країну під час війни, зазнають сексуального насильства та домагань. Користуючись вразливим становищем українок, поширені випадки пропозиції житла або допомоги з пересуванням (в тому числі на прикордонних пунктах пропуску, вокзалах тощо) за надання сексуальних послуг натомість. Зокрема, Швеція б'є на сполох через зростання кількості українок у проституції. У Норвегії поліція викрила мережу торговців людьми, які продали в проституцію майже 200 жінок. Більшість із дівчат – з України.

Громадські організації, які допомагали поселяти людей, закликали українок не зголошуватися на житло від незнайомих, а звертатися до установ, які б надали їм тимчасове помешкання, державних волонтерських центрів, а у дорозі – триматись інших біженців. У разі виникнення ризику стати жертвою торгівлі людьми необхідно звертатись в українське посольство, зателефонувати на гарячу лінію, звернутись до філій міжнародних правових організацій, контакти яких можна знайти на сайті: <https://safewomen.com.ua/#contacts>.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid027Td7cE7JXjsEF5u1E8YUtsEPV0DtDXpDtZotDUWDXDyY19LPoyCwcM7mtYzm1HFFI>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

6 311

Охоплення допису:

6 134

Взаємодія з дописом:

245

ТРАПЛЯЮТЬСЯ ВИПАДКИ, КОЛИ УКРАЇНСЬКИМ БІЖЕНКАМ ІНОЗЕМЦІ ПРОПОНУЮТЬ ЖИТЛО В ОБМІН НА СЕКСУАЛЬНІ ПОСЛУГИ

Емоційне та фізичне насильство

З ратифікацією Україною Стамбульської конвенції на рівні офіційних документів нарешті передбачається покарання за вчинення психологічного насильства. На жаль, на рівні усвідомлення “злочину” в українському суспільстві на сьогодні до кінця відсутнє розуміння небезпеки такого виду насильства, ба більше - наявне певне зневажливе ставлення до подібних визначень (що було помічено у коментарях до відповідних публікацій). Актуальною темою стали також поради експертів, які почали поширюватись у медіа, щодо того, як захиститись від будь-якого насильства в умовах війни. Про важливість усвідомлення наслідків емоційного насильства, визначення сталкінгу, проблеми з порадами експертів та обліком статистики випадків домашнього насильства читайте у цьому розділі.

Стаття 4.1

«Привіт, чому не відписуєш?»: чому сталкінг – це не залицяння

Матеріал опубліковано: 25 липня 2022
Авторка: Ірина Небесна, ілюстрація: Ольга Вірета

Дослівне значення терміну «сталкінг» українською – «переслідування», однак це геть не означає, що мова лише про ходіння за вами вулицями. Подарунки, дзвінки, повідомлення в усі месенджери (кіберсталкінг) від людини, якій ви не відповідаєте взаємністю - це психологічне насильство.

В Україні немає статистики щодо сталкінгу. Наразі такого поняття немає і на законодавчому рівні, однак Стамбульською конвенцією передбачено запобігання та покарання за психологічне насильство та переслідування. Багатьма сталкінг може сприйматись як залицяння, проте це не прояв уваги, і фахівці не

радять ігнорувати таку поведінку, адже сталкінг – це про владу та контроль над іншою людиною. Якщо така увага для вас неприємна, скажіть про це. Якщо сталкінг відбувається у мережі - варто заблокувати людину і не жертвувати своїм душевним спокоєм, не боятися відмовити, навіть якщо незручно.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02uC1VnRMfqm9U9djm5GwYwmkH4u2khmuHxUYoQNuBggA4xzRyW9FHn96kQeHr3H3xl>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

12 489

Охоплення допису:

11 861

Взаємодія з дописом:

779

Як «порадники» перекладають відповідальність на жінок за сексуальне насильство під час війни

Матеріал опубліковано: 19 серпня 2022

Авторка: Ірина небесна

Попри те, що постраждалими від сексуального насильства можуть бути і чоловіки, в мережу час від часу потрапляють химерні «поради» саме для жінок – як уберегтися. Чи не єдина їхня мета – перекласти відповідальність за пережите на постраждалу.

Серед основних порад – «не виглядати жіночно та привабливо», проте зґвалтування – це не про уподобання та секс, це насильство, а в умовах війни – ще й воєнний злочин. Ні поведінка, ні слова, ні зовнішність не грають ролі. Якщо до будинку ввалюються окупанти, які вбивають беззбройного чоловіка, а над жінкою глумляться, поки неподалік плаче їхня дитина, то їм точно байдуже і до її зовнішності, і до поведінки чи слів. Злочинці часто впевнені в своїй безкарності, тим паче коли керуються принципом «війна все спише».

Зазвичай експерти радять, як поводитися опісля: гінекологи, правоохоронці, психологи мають розроблені протоколи, що може зробити людина, яка пережила зґвалтування. Однак якщо говорити про хоч якісь превентивні заходи, то правозахисники радять не наражати себе на небезпеку та виїжджати з тимчасово окупованих регіонів або де відбуваються бойові дії. Якщо ж такої змоги немає, в укритті варто триматися поряд з іншими жінками та загалом піклуватися одна про одну, і мінімізувати спілкування з незнайомцями, особливо в темний час доби. Тобто, акцент роблять на обставинах, що можуть бути потенційно небезпечними. Але аж ніяк не на зовнішності постраждалої і не на її «жіночності».

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid0cozUEdpMPP6Zg8VJvqVZNzLnipkAodvjQTxh8zi4KNZPLGhhRn8R4PINZPhM8DGWI>

Як „порадники”
перекладають
відповідальність
на жінок за
сексуальне
насильство
під час війни

Інформація по охопленню
посту для візуалізації:

Post impressions:

22 550

Охоплення допису:

21 340

Взаємодія з дописом:

2 287

Сексуальне насильство під час збройного конфлікту: чому вцілілі мовчать

Матеріал опубліковано: 4 листопада 2022
 Авторка: Ірина небесна

Ще влітку представниця ООН Праміла Паттен повідомляла, що на той час у них зареєстрували понад 150 випадків сексуального насильства, скоєного російськими військовими проти українців та українок. Після звільнення чи не кожного українського міста таких фактів більше. Однак зафіксують далеко не всі випадки і на це є свої причини. В Конвенції про захист цивільного населення під час війни чітко вказано, що «під час воєнного стану сексуальне насильство застосовується для деморалізації мирного населення». На сайті Офісу генерального прокурора, де можна заявити про воєнні злочини, зґвалтування прирівняли до катувань. Згадувати про події – це наче ще раз їх пережити. При цьому часто потрібно

описувати деталі: особливі прикмети кривдника, умови. Далеко не кожна людина наважиться на таке. Особливо, якщо не впевнена, що держава зацікавлена не лише знайти злочинця, а й попідкуватися про фізичний та моральний стан потерпілої/потерпілого.

Кожна постраждала людина має право не давати свідчень. Якщо її вибір – забути про цей досвід, то це варто поважати. З іншого боку, держава та й саме суспільство повинне всіма можливими методами показувати, що людина, яка пережила сексуальне насильство в умовах конфлікту, отримує необхідну психологічну та медичну підтримку у будь-якому разі.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://behindthenews.ua/spetsproiekti/po-toy-bik-genderu/seksualne-nasilstvo-pid-chas-zbroynogo-konfliktu-chomu-vtsilili-movchat-387/>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

11 194

Охоплення допису:

10 867

Взаємодія з дописом:

362

КОМЕНТАР

Nadya Shpychuk

Дякую за ваш допис. Також дуже гарно дівчата з каналу "Палає" проговорили, в чому суть конвенції і чому варто було її прийняти
<https://youtu.be/1NAKhmSbQQ4>

YOUTUBE.COM

ТИМОШЕНКО та противники Стамбульської конвенції: що з ними не так? / Палає-Ефір

Міти навколо гендера

Попри те, що за останні роки українське суспільство завдяки роботі громадських організацій, міжнародної допомоги, освітніх проєктів та ін. зробила певні кроки щодо подолання гендерних упереджень, викоринити їх остаточно видається доволі тривалим процесом. Багато стереотипів, особливо стосовно гендерних ролей, були успадковані Україною з часів СРСР і продовжують циркулювати в українському медіапросторі. Цей розділ об'єднує матеріали, які стосуються упереджень щодо Стамбульської конвенції, мітів навколо образу "жінки-берегині", питання дерадянізації 8-го березня тощо.

Стаття

5.1

Міти про Стамбульську конвенцію: про що вона насправді

Матеріал опубліковано: 22 червня 2022

Авторка: Ірина Небесна

Ратифікація Україною Стамбульської конвенції 21 червня 2022 року викликала чергову хвилю упереджень і коментарів, які свідчать про недостатню обізнаність українського суспільства щодо сутності цього документу. Серед основних хибних уявлень є зокрема пов'язування конвенції виключно з правами ЛГБТ. У той час, як у самій назві - «Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами» йдеться про захист прав кожного незалежно від статі чи самоідентифікації. У документі також немає жодного слова про зміни у сімейному кодексі, тож про одностатеві шлюби також не згадано.

До того ж, документу закидають дискримінацію чоловіків. Натомість сторони підписанти заохочуються застосовувати цю конвенцію до всіх постраждалих від домашнього насильства. Іншими аргументами противників ратифікації

був вихід Туреччини з конвенції (що викликало обурення громадянського суспільства в самій країні), розцінювання проявів уваги як психологічного насильства (метою конвенції, поміж іншого, є навчання суспільства адекватному реагуванню на будь-які прояви сексуального насилля), неактуальність прийняття документу через війну. Останній аргумент є особливо легкоспростовним, враховуючи кількість злочинів проти цивільного населення всупереч Женевській конвенції. На додаток, конвенція засуджує дискримінацію не лише через вік, стать, інвалідність, а й через статус біженця чи мігранта, що робить її надзвичайно актуальною для мільйонів українців, які виїхали закордон.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/1182126845944780>

Інформація по охопленню
посту для візуалізації:

Post Impressions

46 574

Охоплення допису:

43 699

Взаємодія з дописом:

4 564

«Поменшало випадків домашнього насильства»: чому ця фраза оманлива

Матеріал опубліковано: 3 жовтня 2022
Авторка: Ірина небесна

У медіа час від часу повідомляють, що в тій чи іншій області під час війни зменшилася кількість випадків домашнього насильства. При цьому журналісти посилаються на статистику, яку зазвичай подають у Нацполіції регіону. Однак, щоразу, коли поліціанти наводять статистику про домашнє насильство, вони говорять про кількість звернень, а не випадків. Адже не всі постраждали звертаються до правоохоронців, тож статистика навіть до 24 лютого була далеко не точною. Правозахисники пояснюють: насправді випадків домашнього насильства стає лише більше. Навіть якщо в родині цього не було раніше, тепер ситуація в країні напружена і це часто позначається на психологічному стані людей. На підтвердження цьому з 24 лютого до початку серпня у Нацполіції зареєстрували понад 58

тисяч повідомлень про домашнє насильство. Для порівняння, минулого року було менше 30 тисяч. У майбутньому правоохоронці прогнозують збільшення таких випадків. В Українській Гельсінській спілці з прав людини зазначають, що переселенці багато говорять про погіршення відносин в сім'ї: «Однак коли ми говоримо про домашнє насильство, ми повинні розуміти, що це не лише фізичне насильство, а й психологічне, економічне і тому подібне. Як правило, його вчиняють чоловіки. У зв'язку із війною багато чоловіків втратили роботу, змінили сферу діяльності, стали агресивніші та почали утискати жінок через це».

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02w4tgSUpYRjAi8Hn7LYV1YVhHeM24aBxTiPkFWBKmccA3YUZyGAXNbmXCoQJgG2LTl>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

8 887

Охоплення допису:

8 492

Взаємодія з дописом:

316

Не завжди золото: про що мовчать чоловіки під час війни і чому це варто змінювати

Матеріал опубліковано: 7 листопада 2022
Авторка: Ірина небесна

На початку жовтня український письменник та військовий Артем Чех опублікував у фейсбуці допис про «безцінний досвід війни». У соцмережі пост одразу ж заблокували, хоча текст десятки, а може, й сотні українців скопіювали і поширили на своїх сторінках як підтримку думок та переживань автора. Зробили так і ряд українських видань. Попри це слова Артема Чеха викликали і критику. Навесні 2022 року серед українців провели опитування щодо психологічного стану населення під час повномасштабної війни. Відповідно до результатів, 90% звернень були саме від жінок і лише 10% від чоловіків. Серед причин такої різниці: соціальні очікування щодо

чоловіків; недооцінка/знецінення власного психологічного стану; стереотип, що до психологів звертаються тільки «психічно хворі». Звернення від чоловіків експерти поділили на дві категорії: цивільних та військових. Цивільні найбільше переживають через те, що не воюють, а військові говорять про почуття провини та синдром вцілілого, безсоння, панічні атаки та напади агресії. Артем Чех у своєму пості озвучив те, про що промовчать тисячі інших. Головне – аби суспільство було готове слухати і чути це.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02qMZRkwEURU34NZZkSK7JyEXoC2JNWYV4KpysJdZJeoXTLQdEd1RzjoaqUF5QHоPi>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

6 034

Охоплення допису:

6 010

Взаємодія з дописом:

298

«Проблема не в красі, а в тому, чи можеш ти в цьому одязі нормально рухатися»: про жіночу військову форму

Матеріал опубліковано: 16 листопада 2022
Авторка: Наталка Сіробаб

Сьогодні в лавах ЗСУ служить понад 50 тисяч жінок, з яких близько 5 тисяч захищають Батьківщину безпосередньо на передовій. Попри те, що в нашій країні війна триває уже восьмий рік, в армії досить складно з жіночою військовою формою, і подекуди дівчата змушені вшивати чоловічу.

У липні цього року в Міністерстві оборони вперше заговорили про те, що в Україні з'явиться уніфікована жіноча військова форма. Її шитимуть за лекалами, створеними відповідно до будови жіночого тіла. Втім, поки що для жінок передбачили лише парадний варіант форми: кітель, спідницю та черевики.

На відсутність форми відповідного розміру та взуття в українській армії нарікають й інші військовослужбовиці. За їхніми словами приватні

воєнторги почали відшивати жіночу форму, але все ще є проблеми з розмірами, особливо маленькими, тому здебільшого і невеликим жінкам, і чоловікам доводиться вшивати форму. Перебуваючи на передовій, навіть з Інтернетом, дуже складно щось знайти й замовити. Тим паче, що військовий підрозділ постійно змінює місце дислокації. Вихід один – просити волонтерів, які працюють за кордоном, знайти щось із одягу чи взуття відповідних розмірів. Проблеми із розміром стосуються і взуття, натомість бійчині наголошують, що тактичне взуття (яке можна купити самостійно) – не завжди значить військове.

Окрім безпосереднього одягу, а також

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid0Pvgfyf2opFzpnAohNAoAozYJLt6g9JmAWNYBrYkAXbCiv6sAhUmafXKj37CXbQIGl>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

10 333

Охоплення допису:

9 865

Взаємодія з дописом:

619

ОЧІКУВАННЯ

РЕАЛЬНІСТЬ

Як проросійська пропаганда формує стереотип про українських біженок, які «розбивають сім'ї у Європі»

Матеріал опубліковано: 13 жовтня 2022

Авторка: Ірина Небесна

Українські біженки відбивають румунських чоловіків», «українські жінки розбивають польські сім'ї і є загрозою для польського фемінізму» і вже більш відомий саме серед українських читачів «українка за 10 днів відбила чоловіка у сім'ї, яка її прихистила», – час від часу такі заголовки розганяють проросійські ЗМІ та прихильники рускава міра у соцмережах. Що характерно, в останньому випадку, до формування міту про те, що «біженки поїхали за кордон шукати собі чоловіків» долучаються й українські ресурси. Автори більшості таких матеріалів забувають про те, що чоловіки – теж суб'єкти у стосунках, і

розвивають стереотип, що саме жінки крадуть чоловіка з сім'ї. До того ж, часто коментарі експертів у цих повідомленнях є вирваними з контексту або переінакшеними із додаванням потрібного виданню акцентом. Так само певні одиничні випадки, які чудово лягають на наратив російської пропаганди проти українців стають основою для створення стереотипів, які гучно звучать і блискавично поширюються заголовками соцмереж і таблоїдів.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid034c4TEzfuXiWmJVTZy6RZe9q-c5LuniP7e4aC2vMchEUfoQDZCzx4mdPp7FuHsjVsl>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

27 728

Охоплення допису:

27 136

Взаємодія з дописом:

2 840

«Хто про жінок говорить, да?: як українські чоловіки розповідають про подвиг дружини під час війни»

Матеріал опубліковано: 18 жовтня 2022

Авторка: Ірина Небесна

Понад 4 млн українців досі залишаються за кордоном, з них 90% – жінки та діти. Чоловіки, які через обмеження воєнного часу не мали можливості виїхати з країни зі своїми сім'ями, чоловіки, які пішли воювати, почали публічно говорити про дружин, які змушені були рятуватись від війни разом з дітьми. Про жінок говорять нечасто у контексті похвали та гордості. Переважно вони самі розповідають про те, що вдалося зробити, облаштовуючи побут за кордоном, або про проблеми, з якими стикнулися в чужій країні. Жінки вислуховують критику, бо виїхали, бо досі не повернулися. Однак обидва досвіди – важливі і їх варто озвучувати та проговорювати. В одному зі своїх подкастів про життя під час

війни психолог Володимир Станчишин пояснював, що різниця досвідів, які отримують чоловік, який залишився в Україні, та дружина, яка виїхала за кордон із дітьми, надзвичайно різниться, тому їх варто проговорювати, аби не втрачати емоційного зв'язку.

Піклування про батьків та дітей, загалом родину, виховання, – це те, чого суспільство чекає від жінок, тим паче під час війни. Тому не дивно, що цю працю нечасто помічають та гідно цінують. Тож показово, що про неї публічно висловлюються люди, яких читають і до яких дослухаються сотні-тисячі українців.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid02YnAwcJfpA5D19tZt4WmVc4Pma4Y3FZXUovJKm98TaiAH9q8ZuTG6kBTl9gmV9TDSI>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

14 203

Охоплення допису:

13 438

Взаємодія з дописом:

744

Вулиці 8 березня: дерадянїзувати чи залишити

Матеріал опубліковано: 9 серпня 2022
Авторка: Ірина Небесна

Поки в Україні триває процес дерусифікації та дерадянїзації, точаться й сварки про те, чи всі назви, що їх дали за часів совка варто змінювати. Зокрема, подекуди виникає дискусія щодо вулиць, названих на честь 8 березня. 8 березня – це Міжнародний день боротьби за права жінок та мир. Однак для українців цей день став державним святом та вихідним справді саме за часів срср – у 1965 році (до того цей день був робочим). Тоді ж офіційно додалося ще одне державне свято – так званий День перемоги 9 травня. І ці дві дати йшли пліч-о-пліч за своєю ідеологією. 8 березня – це про політику рівноправ'я, а традиція про «красу, весну та мімоси» – це породження срср. І так, спершу в совку справді могло здатися, що йдеться про фемінізм та боротьбу за права жінок. Однак згодом 8 березня помалу почав переходити в інший формат. Під час Другої світової жінки також виконували всю

роботу, яку потрібно було, поки чоловіки воювали. А от після «перемоги» їм нагадали про те, що їхня репродуктивна функція країні теж важлива. І 8 березня остаточно перетворився на свято «жіночності та берегинь домашнього вогнища». У 2021 році 29% опитаних українців вже не збиралися нічого в цей день святкувати. У західних областях цей відсоток був ще вищим – 40% опитаних не вважали цей день святом. Насправді дерадянїзувати контекст 8 березня в Україні варто було вже давно. Зрештою, якщо в Україні помалу забувають про культ 9 травня, натомість вшановуючи пам'ять полеглих у День примирення 8 травня, навряд чи варто чіплятися за радянїзовану ідеологію 8 березня.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid0qjW1rnCldLsXHSrCqfNU8jky6uJygdU5e2SaSkZpqqdH58C1RrmMjz5yM4mDjLvvgI>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

9 176

Охоплення допису:

8 957

Взаємодія з дописом:

369

Козаки, «красуні-захисниці» та свято для всіх: кого пропонують вітати 14 жовтня українські бізнеси

Матеріал опубліковано: 14 жовтня 2022
Авторка: Ірина Небесна

До 14 жовтня, Дня захисників і захисниць, малі та великі бізнеси пропонують дрібні та не дуже речі на подарунок. У більшості випадків наголошують: «подарунок можна зробити як чоловікові, так і жінці. Адже на захист України стали і чоловіки, і жінки». Однак трапляються і відверті «зальоти». Серед таких наративів: «нове 23 лютого» - коли за захисників автоматично вважаються і хлопчики-школярі, бо ж «день козацтва»; «всі ми

захисники» - однак у кожного з нас є свій фах і своє професійне свято; «тендітні захисниці» - попри те, що в ЗСУ на військових посадах служать понад 37 тисяч жінок, все це періодично нівелюється окремими епітетами, що їх автоматично додають до людини просто тому, що вона жінка.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid0qjW1rnCldLsXHSrCqfNU8jky6uJygdU5e2SaSkZpqqdH58C1RrmMjz5yM4mDjLvvgI>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

18 082

Охоплення допису:

17 791

Взаємодія з дописом:

1 269

Міт про Берегиню та чому йому не місце в новинах про воїнок

Матеріал опубліковано: 20 жовтня 2022
Авторка: Ірина Небесна

17 жовтня з російського полону звільнили 108 жінок. Серед них бійчині ЗСУ, Нацгвардії, ТРО. У зв'язку з чим у медіапросторі з'явилися порівняння жінок-воїтельок з "берегинєю".

Попри те, що ми сприймаємо берегиню ледь не як праслов'янське божество, у пантеоні її немає, а авторства легенди про неї як "захисницю дому людського від чорних сил" не вказують.

Поняття про берегиню – не понад тисячоліття, як іншим слов'янським божествам, а лише пара десятиліть – він виник наприкінці 80-х. Цей образ активно використовувався і популяризувався письменниками та громадськими діячами. А дослідники старовинних візерунків, зокрема на вишивці, стверджують, що вишивальниці не знали про символ берегині, і найімовірніше цей образ вбачають у стилізованому у вишивці дереві життя.

Напередодні розпаду совка, також активізувалися національні рухи, які були зацікавлені показати відмінності між українцями

та росіянами. Пошук власної ідентичності сприяв тому, що отака мітологізація, замість того, щоб допомогти жінкам отримати певний соціальний статус, натомість зробила все навпаки – на десятиліття приховала значні проблеми: домашнє насильство, неможливість обирати професію, натомість все мало бути в рамках схеми: сім'я-діти.

Сьогодні, коли жінки разом із чоловіками воюють, цей міт про берегинь роду все одно просочується. Навіть коли ми говоримо про захисниць, які свідомо пішли боронити рідну землю.

Серед звільнених були й дівчата, які потрапили в полон ще до широкомасштабного вторгнення. Вони – реальні, їхній вклад у незалежність нашої країни – неоціненний. І вартують вони точно більшого, ніж характеристики через штучно створений міт про берегинь.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindthekrainenews/posts/803013157327028>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

12 480

Охоплення допису:

11 754

Взаємодія з дописом:

932

Не хвороба. Не потребує лікування: чого не знає очільник білоруського Червоного Хреста про гомосексуальність

Матеріал опубліковано: 26 жовтня 2022
Авторка: Ірина Небесна

Генеральний секретар білоруського товариства Червоного Хреста Дмитро Шевцов днями на одному з державних телеканалів розкидався фейковими діагнозами та порадами щодо виховання дітей у «правильних традиційних цінностях» та «лікування нетрадиційних орієнтацій», назвавши гомосексуальність психічною хворобою. Його співрозмовницею була голова Білоруського союзу жінок Ольга Шпілевська, яка вважає найбільшим злом гендерну рівність. Натомість, в Американській асоціації психіатрів (АРА) ще в далекому 1973 році виключили гомосексуальність зі списку психічних захворювань. У 2013 році в офіційній заяві АРА пояснили, що «не вважають, що гомосексуальна орієнтація повинна чи потрібна бути зміненою», крім того наголосили, що «є значний ризик, що спрямовані на це науково непідтверджені

зусилля можуть підірвати самооцінку, при цьому сексуальна орієнтація не змінюється»; «також, з точки зору психічного здоров'я, сексуальну орієнтацію не потрібно змінювати». А от те, що дискримінація та цькування людей з «якоюсь не такою» сексуальною орієнтацією можуть впливати на їхнє психічне здоров'я, – це правда. Зокрема, гомофобія змушує підлітків відчувати безнадію та наче їх переслідують. А це вже симптоми клінічної депресії. Гомосексуальність не «лікується», а сексуальна орієнтація не змінюється під впливом фільмів чи мультиків. Але люди справді вільніше визначаються, розуміючи, що суспільство – лояльне, а кожна з сексуальних орієнтацій є варіантом норми.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindthekrainenews/posts/BOB308653464145>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

10 735

Охоплення допису:

10 315

Взаємодія з дописом:

956

«У 25 закладають за комір на рівні з чоловіками»: Качинський знайшов винних у низькій народжуваності в країні

Матеріал опубліковано: 8 листопада 2022
Авторка: Ірина Небесна

Лідер правлячої партії Польщі «Порядок і справедливість» Ярослав Качинський на зустрічі із виборцями, обговорюючи демографічну ситуацію в країні, звинуватив молодих жінок, які вживають алкоголь, у низькій народжуваності. Якщо звернутись до фактів, і переглянути звіт Державної агенції з вирішення проблем алкоголю Польщі, то споживання алкоголю в країні на душу населення з роками зростає. У результатах щорічного масштабного «Національного тесту здоров'я поляків» за 2021 рік вказано, що «алкоголь кілька разів на тиждень вживає кожен четвертий чоловік і кожна сьома жінка». Водночас, відповідно до даних Головного управління статистики Польщі, і чоловіки і жінки у Польщі почали одружуватись пізніше. Звісно, дітей народжують не лише в шлюбі, однак цей показник свідчить про те, що якщо і сім'ї почали

створювати у зрілому віці, то й дітей народжувати – переважно теж. І названий Качинським вік у 25 років – вже давно неактуальний. Заборона абортів також не мотивує вагітніти, коли ти не впевнена, що твоє життя не становитиме цінності навіть у руках медиків. Інфляція та ріст цін також не може не позначитись на плануванні вагітності – за останній рік товари та послуги в Польщі подорожчали на 17,9%. Тож, для зниження числа новонароджених у Польщі існує ряд причин, які Качинський не згадує, натомість вкотре перекладаючи відповідальність на жінок, і стигматизуючи їх.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://behindthenews.ua/spetsproiekti/po-toy-bik-genderu/u-25-zakladayut-za-komir-na-rivni-z-cholovikami-kachinskiy-znayshov-vinnih-u-nizkiy-narodjuvanosti-v-krayini-352/>

Сексизм у висловлюваннях: як українці перестають це толерувати

Матеріал опубліковано: 21 листопада 2022

Авторка: Ірина Небесна

Коректна антидискримінаційна лексика погано стає нормою в Україні. Так, інциденти досі трапляються, але на них реагують, а не закривають очі, мовляв, нічого такого. Це каже про те, що суспільство погано відходить від усталених стереотипів про жінок та чоловіків на всіх рівнях.

Наприклад, відомий випадок із генеральним директором інтернет-книгарні Yakaboo Іваном Богданом, коли після його слів про те, що книжки у них «більше купують жінки. Як завжди витрачають кошти, які заробляють чоловіки», і саме видавництво, і його гендиректора суспільство піддало критиці за сексистське висловлювання. Інтернет-книгарню закликали бойкотувати, а окремі активістки навіть почали публікувати дописи зі світлинами книжок, де

додавали фразу «купую за свої».

11 жовтня, у Міжнародний день дівчат, «відзначилися» СММ-ники Головного сервісного центру МВС. Розказуючи про те, як адміністраторки центру працюють попри повітряні тривоги та ракетні обстріли, їх назвали «дівчатками», також не обійшлося без згадок про «красунь», епітету «чарівні» та обов'язкової згадки про «жіночу мудрість».

Доброзичливий сексизм – теж сексизм. Називати жінок, які працюють на певній посаді, чарівними красунями – неприпустимо. Бо ж вони працюють там не через стать і не через чийсь суб'єктивні уявлення про красу.

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/posts/pfbid034ki97EzLXcz7wGoKerDr35CM8Rj65aHK1gZpZqwrGcKcTJDhhozh4u68HADxwV5kl>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

17 334

Охоплення допису:

16 505

Взаємодія з дописом:

2 735

ЛГБТ-люди в ЗСУ: чим маніпулює росія

Матеріал опубліковано: 4 листопада 2022
 Авторка: Ірина Небесна

Як показують результати масштабного дослідження ЛГТБ-дезінформації у проросійських публіках, проведеного командою «Детектора медіа», «проросійські користувачі стверджували, що українські військові нібито зазнають поразок якраз через наявність в армії ЛГБТ-людей». Офіційної статистики, скільки ЛГБТ-людей служить в лавах ЗСУ, немає. Однак керівник департаменту зовнішніх зв'язків та адвокації громадської організації «Альянс.Глобал» Андрій Чернишев під час Національної лідерської та експертної ЛГБТІ-консультації «Українські ЛГБТІ: війна та життя» розповів, що до 10% дорослих представників та представниць спільноти добровільно пішли в ЗСУ або були призвані.

Також російські пропагандисти розганяють інформацію про те, що ЛГБТ-люди служать в ЗСУ, тому, що «нормальні люди закінчуються й воювати не буде кому». Ці ж аргументи використовують, аби створити міф про слабку українську армію. Таким чином просувають міф про те, що лише «справжні» чоловіки є синонімом до сили, воїнами та захисниками, а, наприклад, геї – ні. Схожі наративи можна побачити і в коментарях українців. Адже стереотипи про те, якими повинні бути чоловіки, а якими жінки, так легко не змінюються.

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://behindthenews.ua/spetsproiekti/po-toy-bik-genderu/igbt-lyudi-v-zsu-chim-manipulyue-rosiya-386/>

Від фільтрації до депортації: як гендер і вік впливають на ставлення російських окупантів до полонених українців

Матеріал опубліковано: 10 листопада 2022
 Авторка: Даниїл Задорожний

Через кілька тижнів після повномасштабного вторгнення російські війська розгорнули на окупованих територіях фільтраційні табори для українців та українок. Через них росіяни просіювали мирне населення, яке далі депортували в Росію або, у разі проходження процедури, дозволяли лишитися на окупованих територіях Донеччини та Луганщини. У багатьох випадках у процесі так званої «фільтрації» гендер впливав на ставлення окупантів. За свідченнями волонтерів та людей, які пережили фільтраційні заходи, до чоловіків автоматично ставились з більшою підозрою та перевіряли прискіпливіше, натомість щодо більшості жінок панував стереотип, що жінка не може становити загрози у військовому чи

політичному плані. Впливав не лише гендер, а й вік - до дітей проявлялась показова турбота і увага, а людей похилого віку перевіряли менш прискіпливо. Загалом, очевидці відмічають патріархальне ставлення і ніби-то акцент на «традиційних цінностях», який подекуди проявлявся у насильницькому вивезенні жінок з дітьми на територію рф. Однак варто відзначити, що історії, які доходять до медіа - можна назвати умовними «хепі ендами», адже є багато зниклих людей і тих, про яких нічого не відомо (в тому числі навіть чи живі вони).

З повною версією можна ознайомитись за посиланням:
<https://behindthenews.ua/spetsproiekti/po-toy-bik-genderu/vid-filtratsiyi-do-deportatsiyi-yak-gender-i-vek-vplivayut-na-stavlennya-rosiyskih-okupantiv-do-poloneni-ukrayintsiiv-385/>

Медіаграмотність та присутність теми гендеру в медіа

У цьому розділі зібрані матеріали, що стосуються здебільшого публікацій в медіа, які зачіпають гендерно-дражливі теми, перекручують факти на користь розповсюдження стереотипів та у гонитві за сенсаційністю (як, наприклад, матеріал щодо слів представниці генсека ООН), надто вільно оперують статистичними даними, що може створити хибні уявлення стосовно того чи іншого предмету обговорення у споживачів інформації (про що йдеться у матеріалі щодо петиції про заборону абортів). Також, сюди віднесено матеріал щодо статистики присутності жінок у якості експертів та героїнь медіаматеріалів, яка демонструє очевидний гендерний дисбаланс в українських медіа.

Стаття 6.1

Віагра для окупантів щоб ґвалтувати цивільних: як окремі медіа перекрутили слова представниці Генсека ООН

Матеріал опубліковано: 17 жовтня 2022
Авторка: Ірина Небесна

«росія дає своїм солдатам віагру, щоб ті ґвалтували українців» – стаття під таким заголовком з'явилася днями на сайті New York Post. У тексті, зокрема, посилаються на слова спеціальної представниці Генерального секретаря ООН з питань сексуального насильства у конфліктах Праміла Паттен. Однак повністю оригінальна цитата Паттен має такий вигляд і її наводить чимало інших медіа, які також посилаються на інтерв'ю AFP, наприклад Голос Америки: «Коли жінок утримують цілими днями і ґвалтують, коли починають ґвалтувати маленьких хлопчиків і чоловіків, коли ти бачиш генітальні обрізання, коли чуєш, як жінки свідчать про російських солдатів, які мають із собою віагру, це явно воєнна стратегія». Тобто, Праміла Паттен перелічує всі воєнні злочини, які зафіксували її колеги. Уся заява представниці ООН зводиться до тези про те, що саме сексуальне насильство та зґвалтування зокрема є частиною воєнної стратегії росії проти

України і спрямоване на дегуманізацію постраждалих.

Слова Паттен перекрутили, а перекручення інформації в погоні за клікабельними заголовками – це не найкращий метод, який може обрати ЗМІ, тим паче іноземне, тим паче, коли пише про війну.

За російськими окупантами вже не один десяток тисяч воєнних злочинів – станом на 16 жовтня їх понад 40 тисяч лише зареєстрованих. В ООН заявляють про понад 100 зафіксованих випадків зґвалтувань росіянами українців за період повномасштабної війни. Тож подавати замість чіткового факту отакі наративи є не лише зайвим, а й шкідливим. Адже якщо неправдою виявляється частина тези, то її цілу потім піддають сумнівам.

З повною версією медіа грамотності за посиланням:
<https://www.facebook.com/behindthemedialens/?ref=share&fbclid=IwAR0DruY8M224W42mP7c3PndpGTNW08vornu7c3Nasnd>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

15 012

Охоплення допису:

14 261

Взаємодія з дописом:

1 069

Видимість жінок у медіа: що змінилося з війною

Матеріал опубліковано: 22 жовтня 2022

Авторка: Ірина Небесна

За результатами моніторингу проведеного Інститутом масової інформації експертками жінки виступають у 15% матеріалів всеукраїнських ЗМІ, що потрапили у моніторинг, чоловіки – у 85%. Показник присутності жінок серед експертів впав на 1% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. У всеукраїнських виданнях фахівчині найчастіше коментують такі теми як війна (29,3% від усіх матеріалів, де вони виступали експертками), міжнародні події (20,7%), політика (10,3%), кримінал та суспільство (8,6%). Найменше експертток у темах про бізнес, економіку, права людини та науку. У гіперлокальних медіа ситуація краща: спеціалістки коментують теми у 35% випадків. У досліджених виданнях фахівчині найчастіше коментували питання соціальної політики та соцзахисту (44%), медицини/охорони здоров'я (40%), релігії (38%), освіти та науки (38%), волонтерства/благодійності (37%), війни/армії (22%). Найменше експертних жіночих думок у питаннях спорту (11%) та політики на рівні місцевої влади (17%),

Героїнями у всеукраїнських ЗМІ жінки виступали героїнями у 30% матеріалів. Як стверджують в ІМІ, торік це показник був на 8% нижчим. Однак він досі вдвічі менший за відсоток присутності чоловічих голосів. Серед проаналізованих 1000 матеріалів жінки найчастіше були героїнями новин кримінальної тематики (18,3%), шоубізнесу (16,6%), війни (12%), міжнародних новин (11,4%), спорту (10,9%). У гіперлокальних виданнях ситуація схожа: 34% матеріалів були про жінок.

Із десяти обраних для моніторингу всеукраїнських медіа фемінітиви ігнорують періодично або постійно третина. Натомість у гіперлокальних медіа показник використання фемінітивів (тобто, відсоток вживання у тих випадках, коли їх варто було використати) зріс із 47% до 68%. Найвищий він у львівських та рівненських виданнях – 88% і 87% відповідно. Найменше їх у сумських – 41%.

З повною версією медіа грамотності за посиланням:
<https://www.facebook.com/medialiteracyukraine/posts/634147232622269>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

5 984

Охоплення допису:

5 837

Взаємодія з дописом:

251

Петиції про заборону абортів в Україні: чому це погана ідея

Матеріал опубліковано: 28 жовтня 2022

Авторка: Ірина Небесна

Наприкінці травня цього року на сайті президента України розмістили одразу кілька петицій про заборону абортів. Назви петицій є відверто маніпулятивними і прирівнюють аборти, дозволені законодавством, наприклад, до геноциду. Серед аргументів прихильників таких петицій популярна апеляція до статистики кількості абортів, однак, як правило, вони не враховують причин переривання вагітності, а також відсоток викиднів та замерлих вагітностей. Якщо ж повертатися до кількості офіційних абортів, то варто говорити про динаміку, бо насправді кількість їх зменшується з роками. Якщо в 2011 році їх зафіксували 163 668, то в 2020 – майже втричі менше – 64 574. Іншим аргументом є факт заборони абортів у Польщі. Так, справді, у Польщі аборт дозволено робити лише

якщо вагітність настала внаслідок зґвалтування, інцесту або несе загрозу життю чи здоров'ю жінки. Однак окремі смерті вагітних вже показали, що закон не завжди працює, і в країні відбувалися масові протести, бо жінки розуміли: на місці померлих може опинитися будь-яка інша полька. Лише за перший рік після встановлення закону близько 34 тисяч польок намагалися зробити аборт або за кордоном, або нелегально. Що в свою чергу призводить до збільшення ризику для здоров'я жінок, і навіть збільшенню випадків смертності внаслідок таких нелегальних або “нетрадиційних” операцій.

З повною версією медіа грамотності за посиланням:
<https://www.facebook.com/medialiteracyukraine/posts/630734326662231>

Інформація по охопленню посту для візуалізації:

Post impressions:

5 842

Охоплення допису:

5 742

Взаємодія з дописом:

1 149

Інші активності в рамках проекту “ПО ТОЙ БІК ГЕНДЕРУ” та ключові досягнення

За період активності проекту, окрім згаданих 38 текстів, нашою командою було створено 4 відео, абетка фемінітивів, проведено 3 вебінари, а також 10 ілюстрацій до опублікованих матеріалів.

**3 відеозаписами вебінарів, проведених в рамках проекту,
можна ознайомитись за посиланням:**

**Жінки у сфері безпеки та оборони:
де межа між уявленнями і фактами**

https://www.youtube.com/watch?v=FXbQ0_6C5Zc&ab_channel=%D0%86%D0%A0%D0%A0%D0%9F

**Жінки під час війни: спростуємо
стереотипи, які тиражують
українські ЗМІ**

https://www.youtube.com/watch?v=GBjluVhXbEE&ab_channel=%D0%86%D0%A0%D0%A0%D0%9F

**Виклики для переселенок з
а кордоном**

https://www.youtube.com/watch?v=dyUHAe0HAv8&ab_channel=%D0%86%D0%A0%D0%A0%D0%9F

На сторінці проекту у мережі Facebook опубліковано чотири відео, створені на основі написаних статей. З ними можна ознайомитись за посиланнями:

**Як працевлаштовують українок за кордоном
та чому Європа виявилася не готова до
біженок із вищою освітою та заощадженнями:**

<https://www.facebook.com/watch/?v=1288585545316611>

Ратифікація Стамбульської конвенції:

<https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/videos/821159092247751>

Що не так із поняттям «берегиня»:

<https://www.facebook.com/watch/?v=430378039291516>

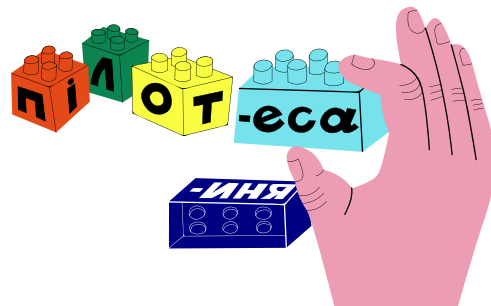
8 березня: дерадянїзувати чи залишити?

https://www.youtube.com/watch?v=fpswa6RXjw&t=40s&ab_channel=BehindthenewsRPDI%28%D0%9F%D0%BE%D1%82%D0%

У рамках проекту було створено також словник фемінітивів. Фемінітиви займають нині чільне місце в словотворчих процесах української мови, і їхнє творення особливо активне сьогодні у військовій царині. Словник налічує 80 одиниць, з-поміж яких 60 назв було взято з Вебсловника жіночих назв української мови, а решту 20 опрацьовано спеціально для проекту «По той бік гендеру», спрямованого на паритетне представлення жінок і чоловіків в українських медіях.

Словник можна знайти за посиланням:

<https://behindthenews.ua/spetsproiekti/po-toy-bik-gender-u/abetka-feminitiviv-358/>

До того ж, до публікації журналістських текстів, у рамках проекту було створено 10 оригінальних ілюстрацій.

Стаття журналістки проекту “По той бік гендеру” Наталі Сіробаб «Військовий облік не дорівнює мобілізації: чому восени не всі жінки підуть до армії» перемогла в номінації «найкращий матеріал в онлайн-виданнях» у конкурсі від ВОГО “Волинський прес-клуб” у партнерстві з громадською організацією «Гендерний центр Волині». Також фактчекерка проекту Ірина Небесна отримала спеціальну відзнаку у цьому конкурсі - «За просвітництво жінок і дівчат».

**Найкращий матеріал
в онлайн-виданнях**

Наталія Сіробаб

**За просвітництво
жінок і дівчат**

Ірина Небесна

КОМАНДА ПРОЕКТУ

Сергій Одаренко

куратор проекту, займається реалізацією стратегії проекту на всіх платформах, а також PR проекту.

Дмитро Радченко

асистент проекту, відповідальний за координацію та організаційний супровід.

Ольга Вірста

дизайнерка проекту, авторка коміксів та ілюстрацій, відповідальна за візуальне оформлення проекту.

Ірина Небесна

журналістка проекту, фактчекерка, авторка матеріалів.

Наталка Сіробаб

журналістка проекту, авторка текстів, відповідальна за моніторинг інформаційного простору та фактчекінг.

Ганна Оборська

відеомейкерка проекту.

Ірина Шаталова

відеомейкерка проекту.

Вікторія Кобиляцька

промовиця вебінару, журналістка, гендерна фахівчиня.

Олександра Горчинська

промовиця вебінару, журналістка сайту НВ, авторка публікацій на гендерну тематику.

Марія Дмитрієва

промовиця вебінару, національна гендерна експертка, тренерка з прав жінок.

Олена Синчак

упорядниця "абетки фемінітивів".

Усі тексти, що виходять в рамках спецпроекту "По той бік гендеру" можете знайти на нашому сайті

<https://behindthenews.ua/spetsproiekti/po-toy-bik-genderu/>

або у фейсбуці за гештегом #ПоТойБікГендеру